

LA ESQUELLA
DE LA
TORRATXA

PERIÒDICH SATÍRICH
HUMORÍSTICH, ILUSTRAT Y LITERARI
DONARÀ AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SENMANA

10 céntims cada número per tot Espanya
Números atrassats 20 céntims

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ
LLIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20
BARCELONA

PREU DE SUSCRIPCIÓ
Fora de Barcelona, cada trimestre Espanya, 3 pessetas
Extranger. 5.

LA NOTA DEL DIA

—¡A la salut del primer governador que descubreixi als autors de las bombas!...

CRÒNICA

CARNESTOLADA

JUSTOS cinquanta anys enrera, el món catòlich era un rebombori de disfressas. El Carnaval era l'intermedi de las conspiracions y de las guerras. Ja que 'l despotisme imperava, al menos sota la careta 's gosava de la llibertat d'esbrincar als déspotas: *Ja't conech, ja't conech, poca vergonyal...* Y encare retrunyía per aquests temps, l'espatech de las bombas que 'l comte Orsini y 'ls seus companys

TRES DIADAS

Dijous Gras.

Diumenge de Carnestoltas.

en Pieri y en Gómez feren rebotar per l'atri de la Opera de París. Mentres alsaven als morts y als ferits, l'emperador responia á las ovacions del senyoríu, torcantse una goteta de sanch de la punta del nas...—A Madrit, la reyna donava toms per la sala de ball, vestida de dominó y enmascarada, girant tot sovint la vista enrera, esgarrifada pel fantasiajejar que la seguía, el francmasó que havia d'assesinarla...

El Carnaval s'ha mort. Diversió dels rics y esplay dels pobres, no 'n queda més que la moixiganga de Niza, espectacle arreglat pera cridar als forasters. Els esclaus borratxos que 'l comensaren á las antesterías de Grecia y á la saturnalia de Roma, son els pallassos que l'acaban, entregats á la *boja alegría*, á rahó de cinch franchs diaris. Fins á la Italia agonitza el Carnaval. La festa servil, patrocinada per la Iglesia, la convertiren els italians en disbauxa de tots els estaments socials. Venecia ha sigut una ciutat tota carnavalesca. *El Carnaval de Venecia!* Totas las variacions passen pel mateix tema grullerot. Al 5 d'Octubre sortían las máscaras y encare hi

Dimecres de Cendra.

havia un carnaval petit de quinze dies després de l'Ascensió. Total: mitj any de careta obligatoria pera la noblesa y la clerecia lo mateix que pel poble. En dies com avuy, á la plassa de Sant March, plena de gom á gom, hauriam vist la barreja més sorprendente. Llevantins de tota mena,—dálmatas, grechs y turchs—y trenta mil forasters encasacats, espurnejavan de colors... la massa fosca de las capas y dels dominós. La gent s'atapahia als teatrets de fusta y als cafés de sota 'ls porxos. Y hauriau vist saltar d'una góndola negra, vestit de negre, á un gran senyor ab la careta á la má, un Pisani ó un Priuli, un Aimó ó un Trepolo, procurador de la Sereníssima que 's parava pera dar la má á una damisela vestida de seda ramejada, que 'ls badochs anomenavan desseguida: la Julietta ó la Camil-la, la Catina ó l'Angeletta, ó l'Ancil-la, aficionada á disfressarse de Venus de Medicis. El gran senyor enmascarat s'obria camí á cops de colze, buscava pas pels porxos de las Procuracias, «ahont hi havia tantas donas ajegudas com dretas», y se'n anava á deliberar de la cosa pública al Consell Major, deixant dominó y careta á la porta, com si diguessim al Saló de Conferencias. Tot era barreja: á la iglesia s'hi anava per la música, y al café's barallavan els partidaris de la Zabetta que cantava als Incurables, ab els de la Margarita dels *Mendicanti*. Las monjas se disputavan la gloria y el profit de proporcionar una amiga al nunci, y las familias nobles sospesavan la influencia política dels galans avants de triar l'amant que convenia á la neboda, á la cosina ó á la filla. L'Estat deixava fer á tothom lo que volgués, la Iglesia 's feya agradosa mentres no 'ls discutissin.

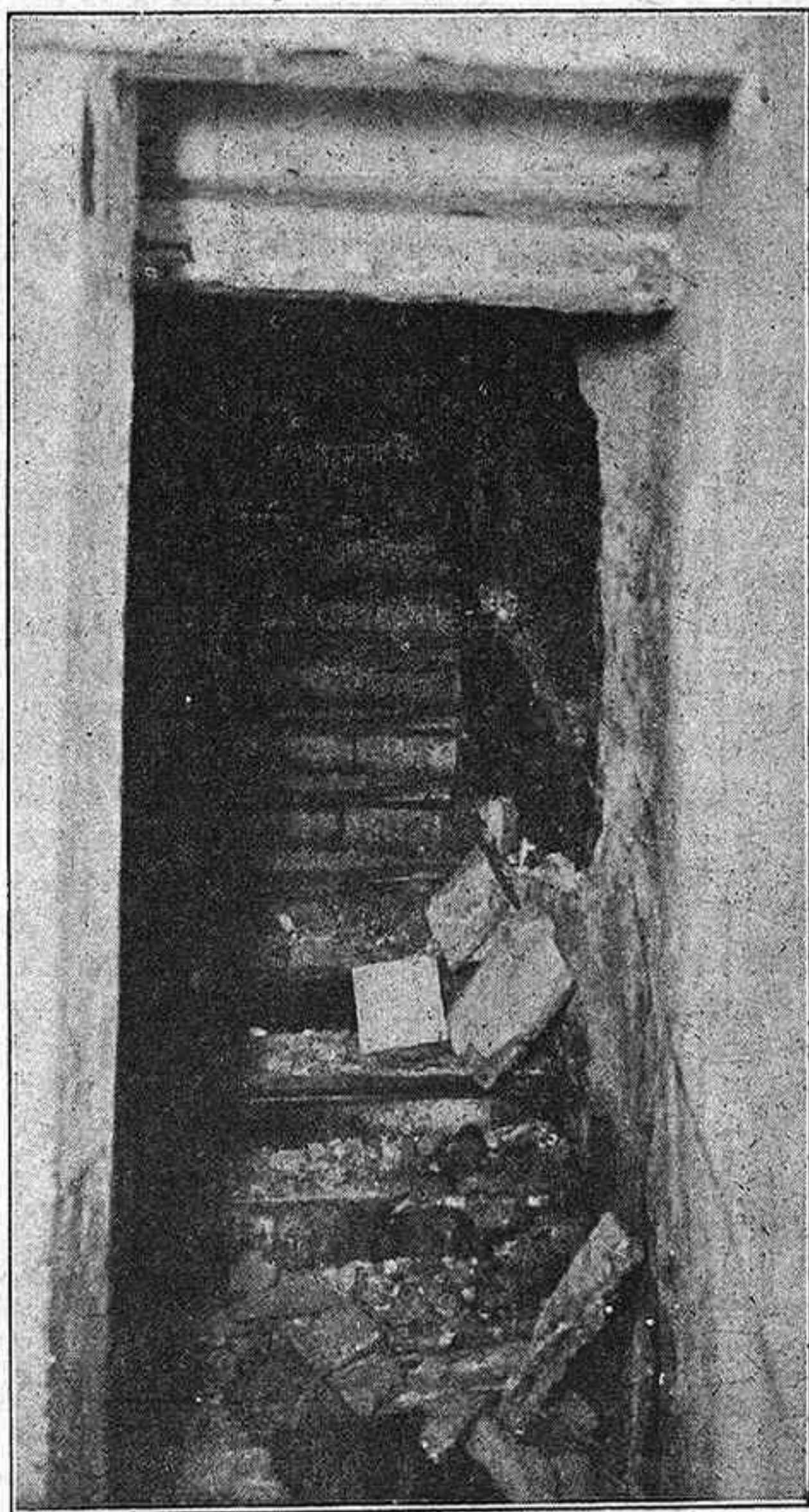
Vingueren á l'Espanya els carnavals italians ab l'ópera italiana, cosa de moda, postissa, que no s'ha assimilat. Y lo que més va pendre fou lo antich, lo clássich, l'esplay dels esclaus que 's poden deixondir uns quants dies, y que poden cantar las veritats als que manan. Portada als dos extrems, la diversió servil apuntava la rebelió aquí á Catalunya ab el gust de l'esbronch cáustich, de la fiblada y la mossegada verinosa y la humilitat resignada á Madrid ab las «comparsas» que desfilavan sota la balconada del palau á rebre la caritat de mans reyalas. A Vilanova y á Reus galvanisan enguany el Carnaval difunt. S'hi gastarán una pila de papers de plata y riurán, si poden. Jo he vist el carnaval de Reus festa dels senyors y festa popular, ben separadas. La pleballa fa un simulacre grotesch de dominació; talment els esclaus de Roma. Un veler es elegit gobernador de la ciutat, posada en estat de siti per un «bando» que la consagra independent. El gobernador té un seguici d'altras autoritats: arcalde, comandant d'armas, regidors y «juradets», tots ab casacas de llustrina y barrets de copa recullits de las escombrerías. Jo he vist al «gobernador» de Reus com rebia al gobernador civil de la provincia, li donava seriosament la benvinguda y l'obsequiava ab figas secas presentantli el barret que n'estava plé. Diumenge será un boter el «gobernador» porque de velers, de seda ni de cotó, á Reus ja no n'hi ha! Y la veu del treballador disfressat d'amo deurá ser fonda, molt fonda, una veu de sigles.

*Carnestoltas fredas
el pa vá á divuyt
quants n'hi ha que ballan
ab el ventre buyt.*

El boter de Reus ballará, y s'ho mirará el gobernador civil de Tarragona de segur; pero també 's trastocan els papers; y, ara com ara, el cas ja és únich. Jo espero que després de ballar, el boter no 's perdrá el gust d'esbroncar al gobernador...

EL TERRORISME Á BARCELONA

LA BOMBA DEL DILLUNS

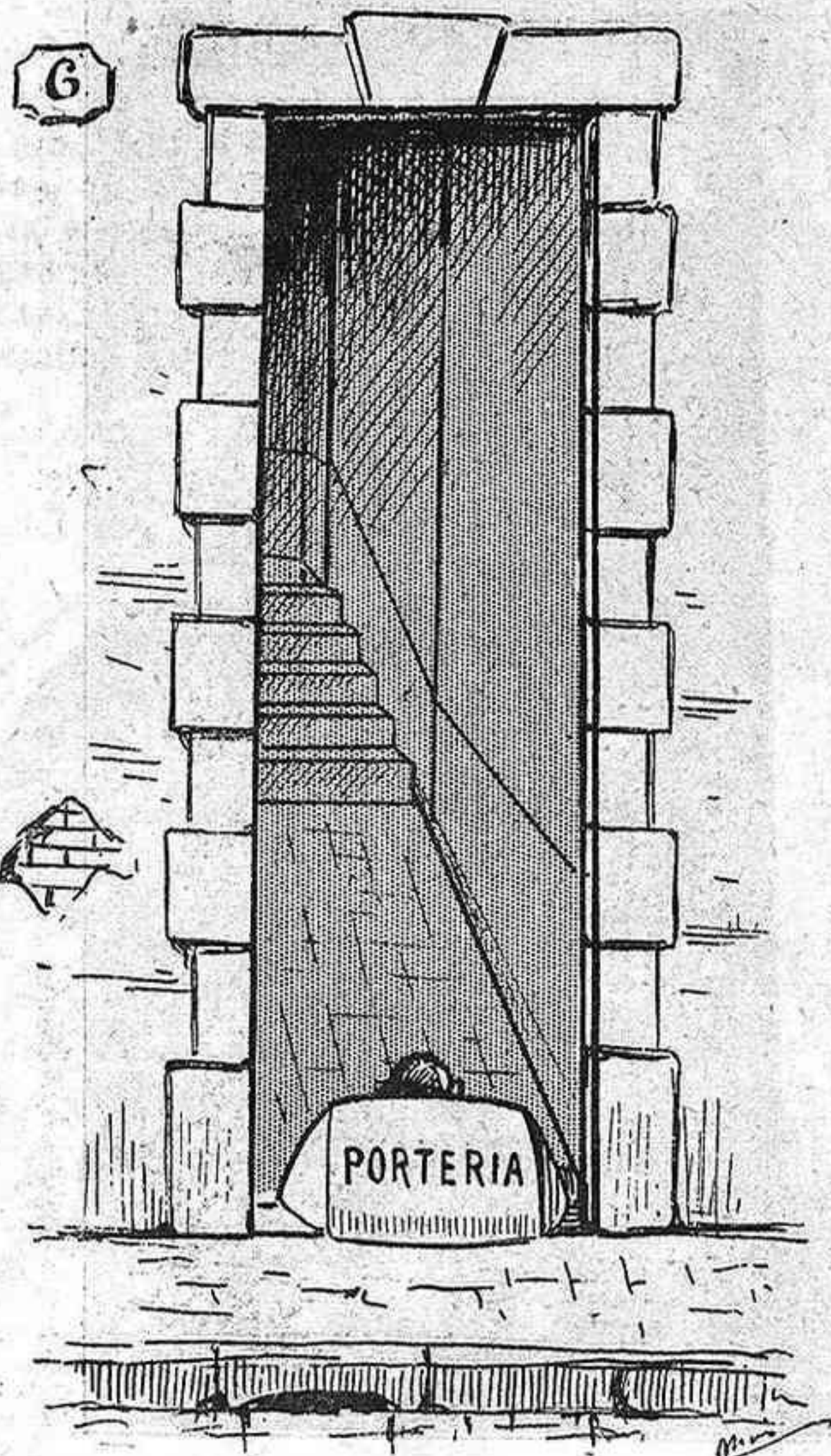
Com va quedar la entrada de la casa número 3 del carrer de Corders, després de la explosió.

La multitud, l'endemá del fet, estacionada davant de la casa del crim.

LO DE LAS PORTERÍAS

¿QUE UNA ESCALA ES MASSA ESTRETA?

El porter, que s' estigui sota la conxa com els apuntadors dels teatros...

Ja que no som capassos de fer lo modern, torném al antich, companys. ¡Erudició de diccionari, ajudam!

* * *

Iol Iol, Saturnalia! Soch un esclau, de pares cose-tans. De petit me varen embarcar á Oleastrum ab un carregament de monjetas, d' oli y de ví. Damunt de las gerras y de las senallas estivadas, dormía al vaixell quiet—que no més navegava de día costejant,—embolicat ab borrassas de lí. A Roma estich á la botiga d' un barber, y dormo á terra, ab las mateixas borrassas de quant era petit. Ara han arribat els meus días. L' amo m' ha donat un bon sopar, y estich content. Porto la gorra dels lliberts, que dime-cres me treuran, y la cara bruta de vinassas. Y corro esvalotant pel Forum y entro á las basílicas y trêncó á empentas els rotllos de senyors, y els esbronco, porque 'n sé moltes de cosas!

—Ja 't coneix, ja 't coneix, mestre de gramática. Sabs que no sabs res; y vens lo que no has tingut ni tindrás may. Els deixebles te fugen de l' aula, y per aixó 't passejas. Quan tornis á casa t' atiparás y te n' anirás á jaure, no á encendre la llantia estu-diosa. Y al que 't pagui més l' alabarás per més sabi.

—Ja 't coneix, sacerdot que predicas la mort dels que no adoran las tevas imatges, que del culte en treus butifarras y ví bo. No sabs lo qu' es estimar

O que vigili desde certa altura.

¿QUE NO HI HA PORTERS DISPONIBLES?

Que las vehinas fas-sin de porteras, relle-vantse bonament...

O que 's colouqi un fonógrafo darrera de cada porta.

ni pensar: la teva religió es un ofici, la teva devoció una rutina, tas oracions paraulas remugadas sense sentit per la boca bavosa. Avuy ja no 'm pots fer ajusticiar, qu' es el meu dia. No cal que 'm fugis, no, que ja 't coneix de lluny, panxa grossa y cap petit.

—Vínam aquí, soldat gloriós. ¿Qué n' has fet de las legions de la Vindelicia? Pera salvar ta preuhada vida las vares sacrificar. Y Roma no t' ha arrossegat! Perque tots sou uns al Senat: Fabis y Máxims, Julis y Sextis, parents y cómplices os ajudeu com lladres á fira. ¡Mes ay del dia que 'ns alsém els dels soterranis!

—Escolta tú, pretor que judicas als altres, ja es l' hora de que se 't judiqui. Ets un home com jo; potser pitjor que jo. Incorruptible... fins á un cert punt; sórt á las sollicituts... dels que parlan baixet. Quantas vegadas has fet jurar pera que diguessin la veritat, y tú no l' has dita.

—Oh, matrona bella: ¿qué li demaneu avuy á la Bona Dea? ¿Que no deixi d' amparar el vostre adulteri?

—¿Ahont vas, musiquet presumit? ¡Si prostituheixes ton art á las tabernas!

—Salut al cónsul triunfador, amo de Roma! Sas infamias son grandesas romanas; sas iniquitats son lliberals, la fam del poble es un somni...

Companys, deixemlos estar, que no ens han de donar res. Avuy som lliures, donchs femnos un rey: un rey de drapots entortolligats, ab la cara vermella de borratxó sota d' una perruca rossa de barbre. Adoremlo tots, y quan l' haguém adorat, li pegarém una llenyada y el tirarém al foch.

TULP

Clar y catalá

Una pregunta. Els guardias municipals ¿que no cobran?

O en cas de que sí que cobrin, al ingressar en el *cuero* ¿va ser tal vegada ab la condició de que no haurían de fer res?

Dich aixó, sense intenció de molestar en lo més mínim als digníssims guardias, per lo que aquests días vinch observant ab ocasió dels atentats terroristas que cada dilluns tenen lloch en la nostra *culta y morigerada* capital.

Es infalible. A las vintiquatre horas d' haverse descubert una bomba—ja sigui de las que explotan, ja de las que donan temps á la intervenció del cotxe blindat—en las columnas de la premsa ha de sortir una nota oficiosa, concebuda poch més ó menos en aquests termes:

«Sembla que ab motiu del atentat terrorista d' ahir se concedirán 200 pessetas al guardia Rodríguez, que va ser el primer en acudir al lloch del succés; 100 al guardia Gómez, que siguié el segon, y 50 al guardia Pérez, que si no va ser el tercer no se 'n hi va faltar gayre.»

Altras vegadas la gacetilla, procedent, com pot suposarse, de la *contaduría* municipal, apareix en altra forma.

«Será ascendit á cabo el guardia Giménez que ahir, ab perill de la seva vida, va recullir el bulto sospitós, que analisat després resultá ser un paquet d' espelmas y dos boixos de cotilla.

«També s' otorgará una recompensa al guardia Ordoñez que fou qui, una volta desfet el bulto, s' encarregá d' anar á tirar els boixos á mar y de portar las espelmas á la delegació del districte.»

En certas ocasións, la cosa encare no acaba aquí.

Guardias gelosos del prestigi del cos y que saben com varen desenvoluparse 'ls aconteixements, van al diari á formular contra l' acort municipal una enérgica protesta.

«Més ben informats—diu l' endemá el periódich, á conseqüencia d' aquesta visita—debém manifestar que no es cert que 'l guardia Ordoñez anés á tirar á mar els boixos de cotilla que tanta alarma produhieren l' altre vespre. Ell no va fer més que guardar la escala quan el bulto sospitós ja va serne fora. El verdader tirador dels boixos á mar, es el guardia Bermúdez.»

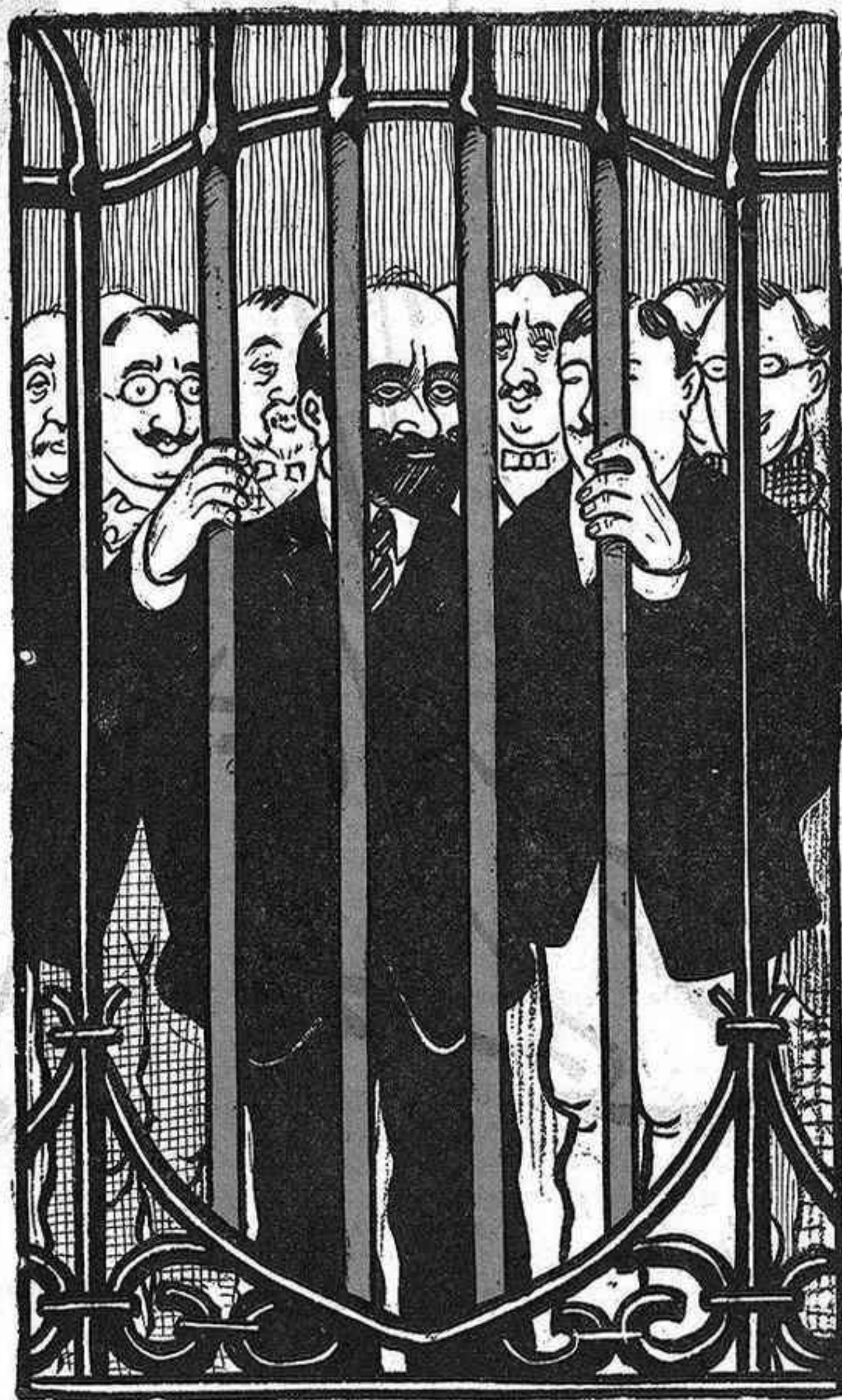
Pero, á forsa de paciència y bona voluntat, al últim tot s' arregla.

S' ascendeix á supernumerari y 's dona una creu pensionada al guardia que va recullir l' objecte, que no era bomba; s' entregan trenta duros al que 's posá al cap del carrer pera que ningú passés; vint al que va anar á avisar al tinent d' arcalde del districte; deu á cada un dels guardias que á Cá la Ciutat varen rebre el *parte*, y cinch als tres que l' endemá 's quedaren de punt á la taula de refrescos que 's troba á cinquanta passos del lloch del *crim*.

Ara bé; la corporació municipal haurá de dispensarme, pero jo, ab aquesta prodigalitat de recompensas no hi estich conforme.

Perque, donant per realment prestats els serveys que la gacetilla trompeteja, fassin el favor de dirme, ¿per ventura no es obligació dels municipals el fer

PER CATALUNYA

A forsa d' empresonar
als defensors de la terra
las barras del nostre escut
s' han tornat barrots de reixa.

LES ENFANTS TERRIBLES

Paris 08

— Mamá, ¿qu' és un fill natural?
 — Un nen que no ha sigut comprat á París.

TORNANT LA PILOTA

—¿Sabe qué dice el Gobernador? Fuera caretas.
—¿Y sab qué diu la gent? Fora bombas.

lo que ab tanta admiració estampan els periódichs en las sevas columnas?

¿Quína conducta haurían d' observar, donchs, els guardias al saber que á la entrada tal ó qual hi ha una bomba? ¿Qué haurían de fer? ¿Fugir apressuradament del lloch, dihent: *Ahí queda eso*, y deixant que qualsevol paysá aixerit se prengui la molestia de recullirla y ficarla al cotxe dels explosius?

Si la guardia municipal no ha de servir per aquests cassos ó si, quan per casualitat serveix, se l' ha de pagar apart, tant se valdrá llicenciarla d' una vegada y deixar que las bombas fassin lo que vulguin y que, si es que 's tracta de recullirlas, las reculli el primer que passi.

¿Que la solució no agrada?

Llavoras podria ferse un' altra cosa. Res de remuneracions extraordinarias ni sous fixos y constants. Els municipals no 'n tindrian de paga. El seu treball se satisfaria á preu fet y 's recompensaria segons la calitat y la cantitat de la má d' obra.

¿Que recullen una bomba? Tant.

¿Que ajudan á transportarla al carro dels explosius? Tant més.

¿Que intervenen en la conducció d' un ferit al dispensari? Cent pessetas.

¿Que passen pel lloch del *sinistro* l' endemá del succés? Trenta céntims.

¿Que no han fet res, ni han vist res, ni saben res? Ni un xavo.

No sé si la meva idea será ben rebuda; pero, com á ser justa y equitativa, me sembla que ho es.

Ara, qui més hi sápigua que més hi digui.

L' Ajuntament té la paraula.

A. MARCH

AL MITJ DEL BALL

Del natural.

— Escolta, tú, mascareta.
— ¿Qué hi ha, *pollito* elegant?
— ¿Vols ballá ab mí aquesta polca?
— Apa, ja hi estém anant.
— ¿De qué vas vestida, hermosa?
— De Reina mora.

— Es vritat;
¿me vols á mí per Rey moro?
— ¿Que potsé ja t' he fletxat?
— Está clar, si ets tan ben feta...
— Veurás, per' aixó balla bé,
perqué si t' acostas massa,
potser...

— ¿Qué?...

— Et trepitjaré

— No hi fa res; si ja reparo
que 'm comensas á estimar;
sento que 'l teu cor palpita.
— Cá; un budell que 'm deu roncar;
y si fossis tan amable
com te contemplo galant,
podrías ferme una cosa.

— ¿Quína?

— Durme al restaurant.

— ¿Per qué no, si m' ho demanas
tan carinyosa?...

— Ah, bojot;

ja m' ho he pensat desseguida
que tú erats un bon xicot.

— ¿Qué pendrán?

— A mí porteume

macarrons á la *gratench*,
y tú ¿qué menjarás, prenda?...

— Portim ostras.

— (Ja t' entench:)

per menjar t' haurás de treure
la careta... apa... un instant
deixam veurer la roseta
de...

— Ep, ep, no t' acostis tant.

— No més una mica, dona,
ara que estém sols...

— Vés, vés...

— Veus que de tan que t' estimo
voldría...

— ¿Qué voldrán mes?

— (¡Que 't reventessis, malviatjel!)
Porteume un *bistech* per mí.

— A mí 'm portará més ostras,
mitj pollastret y més ví.

Escolta, tú; ¿que estás *débila*?

— No hu creguis; estich... á Sans.

— ¿A Sans... y has vingut de mora?...

— Bé, bé... cuydado ab las mans.

— No 'm fassis patir tant, donal...

¿Per qué aixís te fas pregar?

— Espérat; de primer déixam...

— ¿Qué... qué... qué?...

— Déixam... menjar.

— El meu cor ja no té espera,
au; destápat, amor meu.

— Vaja... doncas... té: ¿'m veus ara?..

— (Uf! ¡quín careto, redeul...)

— ¿Qué t' agafa?

— Res: dispénsam...

máscara... tinch... de marxar...

— ¿Ahónt tens d' anar?...

— A clavarme

— ¿Qué... qué... qué?

— ¡De cap á mar!

J. STARAMSA

GLOSARI

El glosador de LA ESQUELLA, trobant-se a Mallorca, que és la terra dels glosadors, ha tingut una sentada amb un glosador mallorquí.

—Com va l'ofici per aquí l'isla?—li ha preguntat el de LA ESQUELLA.

—Com sempre: aplegant. Es canta una mica; s'improvisa i es procura fer matar el temps i portar alegria a n'els que no'n tenen. I vosaltres?

—Nosaltres, al revés. Vinga ensopir a la parroquia, i donar-los concells, i amargar-los-hi l'existència, am cada concell i cada sermó, que si'ns arribessin a fer cas, allò seria una mar de penes.

—Es dir, que esteu tristos a ciutat?

—A ciutat, no; som nosaltres els que ho estem.

—Es dir, que'ls glosadors no sou alegres?

—I què hem de ser: una funeraria.

—Doncs aquí no farieu carrera.

—Tampoc en fem allí.

—Doncs com viviu?

—D'esma, de pa sucat am llàgrimes, de fèl amb aigua i de vinagre. Allí ont entrem am la ploma sembla que hi hagi un mort a la casa. Encara no'ns posem a escriure vinga tristor a dintre'l tinter i suca que sucaras.

—Els joves també?

—Els joves més que ningú. Encara no vegis uns versos en que's parla de desenganys, compta que són d'un poeta jove. Allí, primer els surten els desenganys que'l bigoti. Són desenganys de pèl moixí!

—I de què'ls ve això?

—De saber de lletra. El que llegeix un llibre trist ja'l tens trist al cap de mitja hora, i trist per tota la vida. Ja'n poden tenir de salut; si l'autor que llegeixen no'n tenia, se la fan perdre del modo que poden, i vinga escriure ratlletes curtes.

—Però no'ls deuen pagar.

—Naturalment. Que us paguen a vosaltres?

—El beure. I encara no hem begut dos ditets no més de vi ranci, allí'n veuries de cirinola, i cobla va, i vinga fer versos!

—Alegres, eh?

—Tant com sabem. Aquí'ls ensopits els treiem de l'ofici.

No les volem cantar les penes. Que cada hui se les passi en família. Dels que conten les penes en vers en diem carrinclons. I vosaltres?

—També.

—Que no és veritat que'ls glosadors són fets pera dur l'alegria?

—Jo aixís ho crec. Però escolta-m. I quan no esteu d'humor, què feu?

—I dón! Ens quedem a casa.

XARAU

TEATROS

PRINCIPAL

El senyor Vilaregut va obtenir plena rehabilitació am motiu de la representació de *La ma de mico* que 's considerà estrena en aquest teatre. El públich el cridà repetidament a las taulas junt ab els artistes que contribuïren

a una execució bastant acertada. Entre aquestos cal nomenar la Sra. Morera y els senyors Jiménez y Puggari.

Dissapte s' estrená una obreta en un acte, adaptació de D. Narcís Oller. Se titula *La casa vella* y en ella hi passa ben poca cosa, resultant que la tal casa además de vella es poch sólida.

El llenguatge, com a fill de un bon literat, es impecable, pero aixó no es prou pera sostindre l' atenció quan el pensament fonamental es pobre y l' acció s' escorre sense emocions de vida ó quan menos, sense efectes teatrals.

En l' execució 's feu aplaudir la Srta. Baró y els seus companys.

LICEO

Diumenge a la nit tingué lloch la despedida del mestre Balling y dels artistes senyora Pasini y senyors Fazzini, Giraldoni, Bellati y Nicoletti, principals intérpretes de la gran ópera *I maestri cantori di Norimberga*. No cal dir que per dit motiu el teatre 's vegé brillant, havent sigut l' adéu del nostre públich una inacabable ovació, demostració de las grans simpatías que 'ls celebrats artistes s' havían captat entre nosaltres, principalment el mestre y la senyora Pasini qu' es una de las figuras de més relleu que de temps ensá havém pogut admirar.

Y dilluns acabá la temporada d' ópera, despedintse el resto de la companyía, y posantse en escena *Hänsel y Gretel* seguida del popular ball *Coppelia*.

Durant la próxima Cuaresma, gran solemnitat filarmónica.

Vuyt concerts sinfónicos que tindrán lloch els días 8, 12, 15, 19, 22, 25, 29 de Mars y 2 d' Abril baix la direcció dels mestres Spinelli, Saint-Saens y Lamote y ab el concurs de la orquesta de la Associació Musical de Barcelona que constará de 80 professors, prenenthi part també una massa coral.

Segons repertori, se 'ns donarán a coneixer algunas obras novas de importancia y 's dedicarán alguns programas enters a Beethoven, Schumann, Berlioz, Saint-Saens y Grieg.

Ara dignimse si tot aixó no son bonas noticias y millors auguris.

ROMEA

Divendres passat va estrenarse un entretingut diálech que té per títol *Astronomia Cómica*, y que resultá ser fill del ingeni dels senyors D. Lluís Millá y D. Salvador Bonavía. La substancia del pas de comedia s' enclou en las disquisicions més ó menos científicas d' un adroguer que tira per Flammarion, sostingudas ab el municipal del barri y que acabam d' un modo inesperat y original.

Els senyors Capdevila y Daroqui van subratllar degudament els numerosos *calembours* que conté l' diálech, y al acabar foren cridats a las taulas ab els autors, que no 's van deixar pendre la fesomia no sabem per qué.

Aquesta nit tindrà lloch, per fi, la primera representació de *La campana submergida*, de Hauptmann, per la que han pintat especial decorat els senyors Moragas y Alarma.

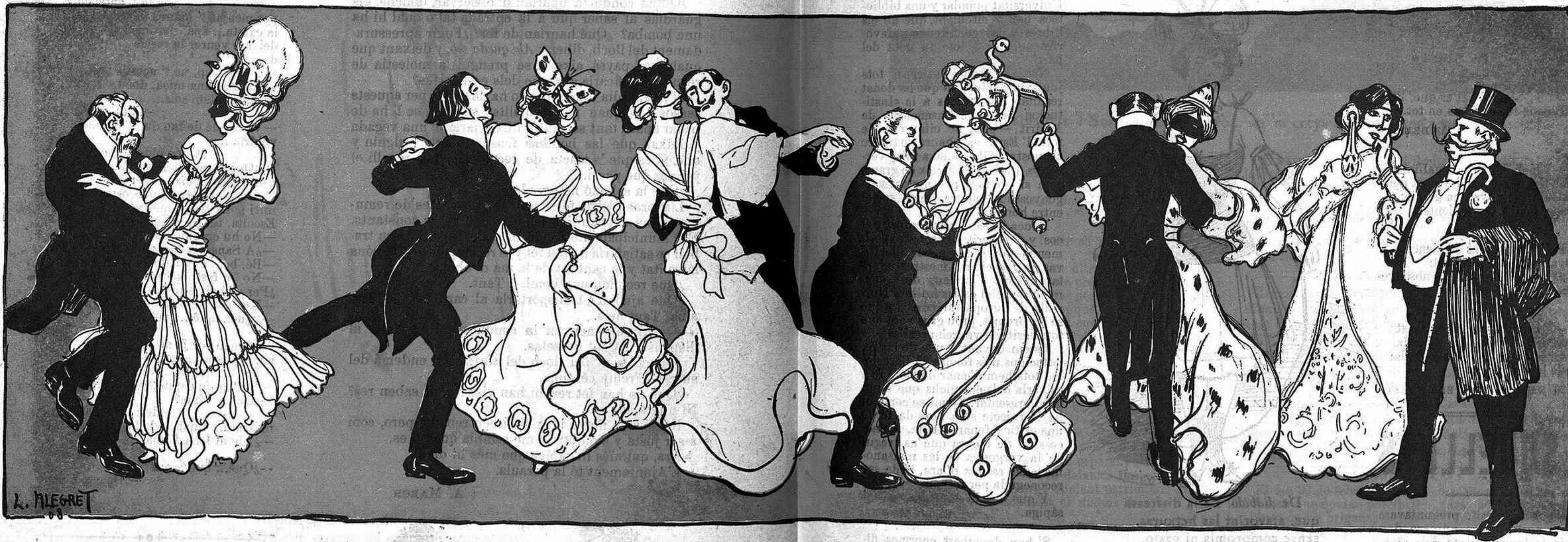
Hi ha verdadera espectació pera coneixer dita obra, una de las que han tingut més gran ressó en el món de las lletres.

CATALUNYA

Dugas obras de relativa importancia 'ns ha donat a coneixer la companyía italiana en el transcurs de la darrera senmana:

La Gibigiana, de Carlo Bertolazzi, es un drama en el que tots els tochs del art escénich hi son intercalats ab bastanta fortuna, desde la nota més cómica a la més sentimental. Y aixó es degut principalment a la veritat que tanca l' acció y a la vida que tenen la majoria dels personatjes. Els quatre actes de que consta tenen tots ells un color ben diferent y no obstant quedan perfectament har-

UN ASSALT

Així 'ls nostres potentats — se donan pisto y fan l' home: — flirt á dojo y molta broms, — pochos quartets y ben gastats.

monisats per l'interés que desperta la faula consistent en uns desgraciats amors ferits per la vanitat y la enveja de una dona á qui l'ambició del luxu y el pler acaba per perdre fent perdre igualment al seu primer amant.

La senyora Baldanello va fer de la protagonista un tipó plé de vida, embellintlo ab el seu art que matisá d'una manera admirable. L'ajudaren ab molta discreció 'ls actors Bratti y Bianchini.

Frutto acerbo, de 'n Bracco, te més de *vaudeville* que d'altra cosa. Lo millor, en aquesta obra, es el diálech vivíssim que ha servit al autor pera vestir un assumpto bastant escabrós que, encarrilat per una acció senzilla, entreté constantment al auditori. La signora Dora y en Bratti foren els héroes de la vetlla.

Y prou, per avuy.

TÍVOLI

Ab la popular *Marina* debutá el jove tenor Vidales, fill de Vendrell y deixeble del mestre Goula.

Timbre de veu hermosíssima, potent y flexible; canta ab extraordinari sentiment y finura, pero demostra careixer dels suficients estudis musicals, donchs las notas agudas no las treu com deuría y com li permet la seva veu.

Las parts que forman la companyia, no molts bonas, y algunas rematadament dolentas, dificultaren també el lluhiment del tenor.

La Empresa, portada d'una copdicia malsana, feu una *reclame* insensata, perjudicant aixís el pervindre del debutant.

Confessém que 'n Vidales relliscá dos ó tres vegadas, per més que foren relliscadas de poca importancia; pero aixís y tot es honrat afirmar que tant en calitat com en cantitat de veu es un gran tenor, y que si possehís els suficients estudis, avuy per avuy, n'hi haurían pochs que l'igualesin.

L. L. L.

EPÍGRAMAS

—Dolores: porta aquell tap que t' he dit.

—No 'l trobo.

—¿No?

Si qu' es estrany.

—¿Per qué, Pep?

—Perque tú 'n trobas en tot.

ANDRESITO

—Vinch del tiro de gallinas y he tingut sort, n' he mort deu.

—¡Gallinas! vaya una gracia; home, mati á deu valents!

Parlant de cosas de ciencia, deya un filador tranquil:

—¡Quí sab si abel temps nosaltres farém filats... sense fils!

—Jo he vist un rector casat y ab fills, deya un tal Estrada.

—Jo també, va dir l' Anglada: el de la Universitat.

UN SOCI QUE'S PER DE VISTA

ESQUELLOTS

¿Se continuarà?, preguntavam en el nostre últim número, després de donar compte dels atentats terroristas dels carrers de

Sant Ramón y Peu de la Creu, y apuntant el temor de que la resposta fos afirmativa.

Y, en efecte, *s' ha continuat*.

Dilluns varen tornar á serhi. A la quènta, el día clásich de las bombas es el dilluns. En dilluns varen reventar la del carrer del Hospital y la de Sant Felip Neri; en dilluns las dels carrers de Sant Ramón y Peu de la Creu; en dilluns ha reventat també la darrera, colocada en el portal de la casa número 3 del carrer de Corders, á prop de la plassa de la Llana.

Segons els que varen sentir-la, la explosió, ocorreguda á las sis de la tarde, sigué tremenda, y á més dels perfectes materials causats en l'edifici, produhí feridas, afortunadament de poca importancia, á tres ó quatre personas que casualment passavan per allí.

Y ¿qué més?

Res més. Els autors *no han sido habidos*.

Y las autoritats, guapas y frescas.

Tan frescas, que creuhen seriament que ab el real decret sobre las porterías queda resolt el problema del terrorisme.

Molt aviat discutirá l' Ajuntament un «pressupost de cultura» fet per la comissió especial que hi ha estat treballant tres ó quatre mesos. Com el projecte es trascendentalíssim pera Barcelona y pera tot Espanya, n' haurém de tractar atentament.

Certas subvencions ja anunciadas, inclosas en el pressupost, no son del tot justificadas, pero l' obra principal s' ha de salvar, costi 'l que costi; porque es l' obra de la escola neutral, de la escola de llibertat.

El plan es construhir de planta quatre grupos escolars als barris obrers: edificacions senzillas, als quatre vents, sanejadas pel sol y pel aire y ab material com no n' hi haja de millor. Cada grupo tindrà una escola maternal, de dos graus y una escola graduada de *sis graus*.

Encare al noy no se l' abandonarà sino que, pera completar els estudis, trobará á la escola una Universitat popular y una biblioteca fixa y circulant, que ab els llibres y las conferencias afavorirá además á tota la gent del barri.

Nens y nenas estarán tots junts; la coeducació que ha donat resultats magnífichs á la «Institución Libre de Enseñanza» de Madrid,—pera no citar res de fora d' Espanya—haurá de treure als nostres fills aqueixa falsa vergonya que 'ns encongeix de graus, com si no més per-motíus vergonyosos hi hagués tracte social entre homes y donas.

Educació sana, pera enfortir el cos y l' esperit; lliçons experimentals pera despertar iniciativas y vocacions; mestres adaptats després d' un any de preparació especial en las millors Normals d' Europa; aixó es lo que se 'ns promet, prou gros pera que tots desitjém véureho realitat.

Estém davant d' una de las revolucions més fondas de Barcelona; tots hem d' anar de bona fé á salvarla dels enemichs que 's puguin presentar. Quan se conegui bé 'l projecte será hora de ferne una crítica fonamentada. La necessitat de l' obra que 'ns treguí de la vergonya de las mal anomenadas *escolas* d' ara, té de ser reconeguda per tothom.

Y que més hi digui qui més hi sápig.

S' han descubert enormes filtracions al Ajuntament.

D' ACTUALITAT

De diábolo. Es la disfressa que, afavorint las hetxuras, sense compromís ni gasto, permet fer més *diaboluras*.

OBSERVATORI POPULAR

—Ja ho sabia que 'l Sol tenia tacas, pero... no 'm creya que las tingués tan grossas.

La consignació pera obras se gastava sense aplicarla al seu objecte, y en las nóminas hi figuravan obrers imaginaris.

En pochos días s' han gastat dotze mil duros y no s' ha fet res...

Ara no s' alarmin.

Tot aixó que acaban de llegir se refereix al Ajuntament de Málaga.

En el de Barcelona ni hi ha filtracions, ni s' gasta un céntim que no sigui en l' objecte préviament senyalat, ni hi ha obrers imaginaris en las nóminas, ni s' evaporan milers de duros sense saberse en qué...

Ab un batlle tan enérgich
com el senyor Sanllehy,
¿passarian semblants cosas?...
¡Fugin d' aquí!

S' ha fet públich que l' ex-concejal don Joan Brugada, mort á primers del corrent mes, ha llegat á la ciutat, pera que l' Ajuntament la inverteixi en la construcció d' escoles y altres edificis d' utilitat general, la bonica suma de cent mil duros.

Ab verdadera curiositat estém esperant saber la cantitat que ab parecuts fins haurá deixat á Barcelona el que havia sigut arcalde primer, l' opulent patrici don Joseph M.ª Nadal, mort precisament el mateix día que 'l generós senyor Brugada.

¡A veure, á veure! ¡Que se sápigam aviat!

Al enterro de la pobra Filomena Bertrán, víctima de la bomba del carrer del Peu de la Creu, no va assistirhi altra autoritat que 'l tinent d' arcalde senyor Pinilla.

Y s' comprén.

Al fi y al cap, ¿de quí s' tractava? D' una humil filla del poble.

Y com que després del enterro tampoch havia d' haverhi lunch...

Demá, nostre company el popular senmanari *La Campana de Gracia*, publicarà un número *extraordinari* que s' vendrá á **5** céntims.

El número s' compondrá de las quatre planas de costúm, profusament ilustradas, y una *gran lámina* tirada apart, original del notable y malaguanyat artista *Joseph Lluís Pellicer*, que reproduheix un fet memorable de la historia de Catalunya.

Demá, donchs, els compradors de *La Campana de Gracia* han d' exigir per **5** céntims el número del periódich y la *gran lámina* regalo.

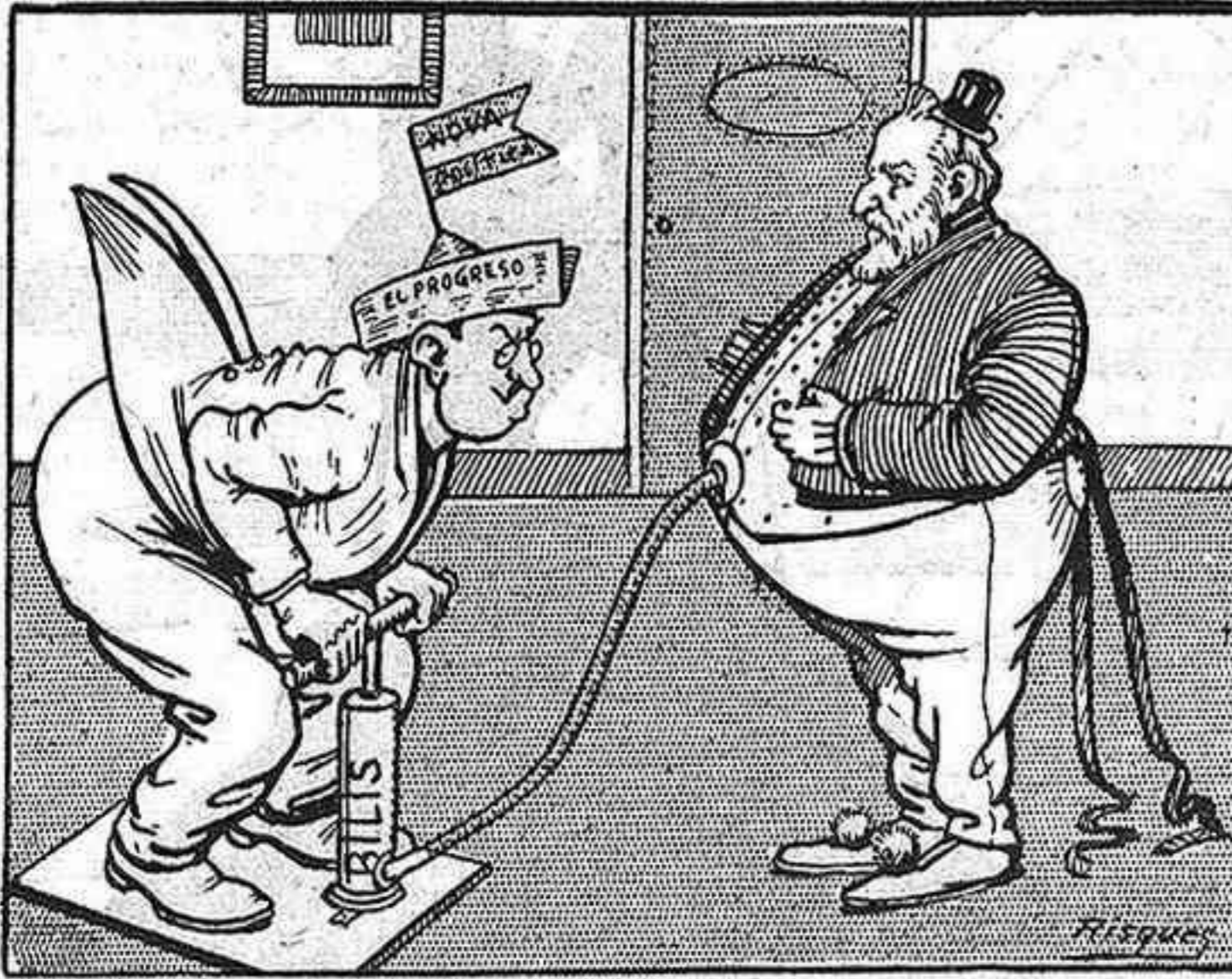
El día 20 de febrer, es á dir, dos mesos després de la fetxa en que devían percibirlo, varen comensar els individus de las brigadas á cobrar l' *aguinaldo* de Nadal votat á favor seu pel Ajuntament.

Es de creure que las deu mil pessetas concedidas á pri-

EFECTES Y CAUSAS

¿No sabéu per qué en Joanet
tantas cosas va abocar?

Perque avans d' aná á Madrid
el seu consoci 'l va inflar.

mers de mes á uns quants regidors pera
anar á gastárselas á Montpellier degueren
pagarse ja fa días.

De totas maneras, no m' explico la
pressa del Municipi ab aixó de las bri-
gadas.

Per lo poch que hi falta pera tornar á
ser Nadal, ¿per qué no esperava á llayo-
ras, y, en compte d' un aguinaldo, els po-
bres obrers n' haurían cobrat dos?

Aviat veurém galopar con *talante va-
ronil* per carrers y plassas, fent el *gallar-
do*, al nou y flamant cós de policías de
caballería.

Y no tardarém gayre, de segur, á veu-
re que 'l poble li treu un motiu pera dis-
tingir la classe.

A la guardia municipal montada li
diuhen: *la Russia*.

A la guardia de policia de caball ¿cóm
l' anomenarán?

La Siberia?

Don Alejandro se n' ha anat á París
de Fransa.

Y s' assegura que ha passat la fronte-
ra en automóvil, el vehícul de la burge-
sia que 'n diu ell.

Hi ha qui sosté que se n' hi va per es-
quivar l' acció de la justicia; hi ha qui

afirma que l' objecte del sobtat viatge es l' anar á cer-
car quartos pera fer la tant somniada revolució qualse-
vol día d' aquests de Carnestoltas...

Chi lo sà?

Quan en Lerroux fa el farcell,
ja ho podeu dar per segú:
ó bé es qu' ell *empayta* á algú,
ó es que l' *empaytan* á n' ell.

Son ja molts els que fan notar la coincidencia de que
la major part de las bombas esclatan en carrers y barris
quins noms son essencialment místichs ó clericals: Sant
Felip Neri, Sant Pau, Sant Ramón, Peu de la Creu, bar-
riadas de Sant Cugat y Santa Catarina...

Bé deya un missaire, dilluns passat, á la porta de la
Capella de Marcús:

—Veu? Las bombas van contra els sants... Aixó proba
que deu ser algun dimoni.

Va de felicitacions:

El sabi Unamuno ha felicitat al senyor Sol y Ortega
pel seu patrioter discurs en el Senat.

Tenint en compte que la *enciclopedia* salamanquina
s' ha distingit d' un temps á n' aquesta part en tirar pe-
dretas al terrat de Catalunya, no es d' estranyar la felici-
tació.

Es alló d' arrimarse *al sol que más calienta*.

Pero ell no s' adona de que aquest *Sol* ja no escalfa.

La proba es que á la majoría ens ha deixat frets.

Y la nostra majoría es y será sempre més nutrida que
las *majorías* del Congrés.

***

El senyor Benet y Colom ha telegrafiat á n' en Maura
felicitantlo pel comportament del governador y de la po-
licía de Barcelona.

Suposém que l' Antonet de las sobrassadas li haurá
donat las gracias per l' *atinada* felicitació.

Y de suposició en suposició, arribarém á la de creure
que 'l xistós senyor Benet s' apressurarà á contestar á las
«gracias» de 'n Maura ab un lacónich: *no hi ha de qué*.

Aquest final de la farsa conservadora resultarà lo més
llógich.

Perque, efectivament, no veyém *que hi hagi de qué*.

Un anunci d' un periódich:

«*Matrimonio*.—Una señorita simpática con 10,000 du-
ros y una fábrica de chocolate que produce de 25 á 30 pe-
setas diarias de ganancia, desea casarse legalmente.»

L' ARREGLO DEL CÒDICH DE COMERS

EN BERTRÁN Y MUSITO:—Senyor sastre, ¿no troba que á aquest
infelís se li hauría d' apedassar el trajo?

EN RAHOLA:—Escolti: ¿vol dir que no sería millor que se li fes
un vestit completament nou?

EL SENY DE LAS BESTIAS

P. JARDI

L' HÚNGARO.—Trom-trom-trom... Trom-trom-trom... Baila, oso, baila!

L' ós.—Lo qu' hem de fer es marxar aviat d' aquesta terra y anárnosen á la nostra qu' estarém més segurs.

¡Apa, solters, animarse!

El partit es tentador. A cambi d' un sí ben donat, pot tenirse dona simpática, quartets abundants... y xacolata á tot pasto.

Demá, dissabte, tindrà lloch en el Liceu, el ball de trajes á benefici de las «Escolas Gratuitas Francesas».

Conegadas son las grans simpatías ab que conta desde molts anys la benéfica institució, aixís com es també sabuda la brillantés ab que s' acostuma á celebrar tant agradable festa.

Al ball dels francesos, donchs, ciutadans.

Y qui no tingui barret de copa, que 'l llogui desseguida, ó sinó 's trobará que s' han agotat en las sombrereries.

Un senyor entra en un restaurant económic.

Al pendre lloch en una de las taulas, s' adona de que 'l mosso va tot encarcerat y embolicat de coll, com si portés un pegat al clatell.

—Que teniu algun floronco? diu ab tó amistós l' amable parroquiá.

—No ho sé; potser s' han acabat... Ja ho preguntaré al cuyner, respón el mosso, diligent.

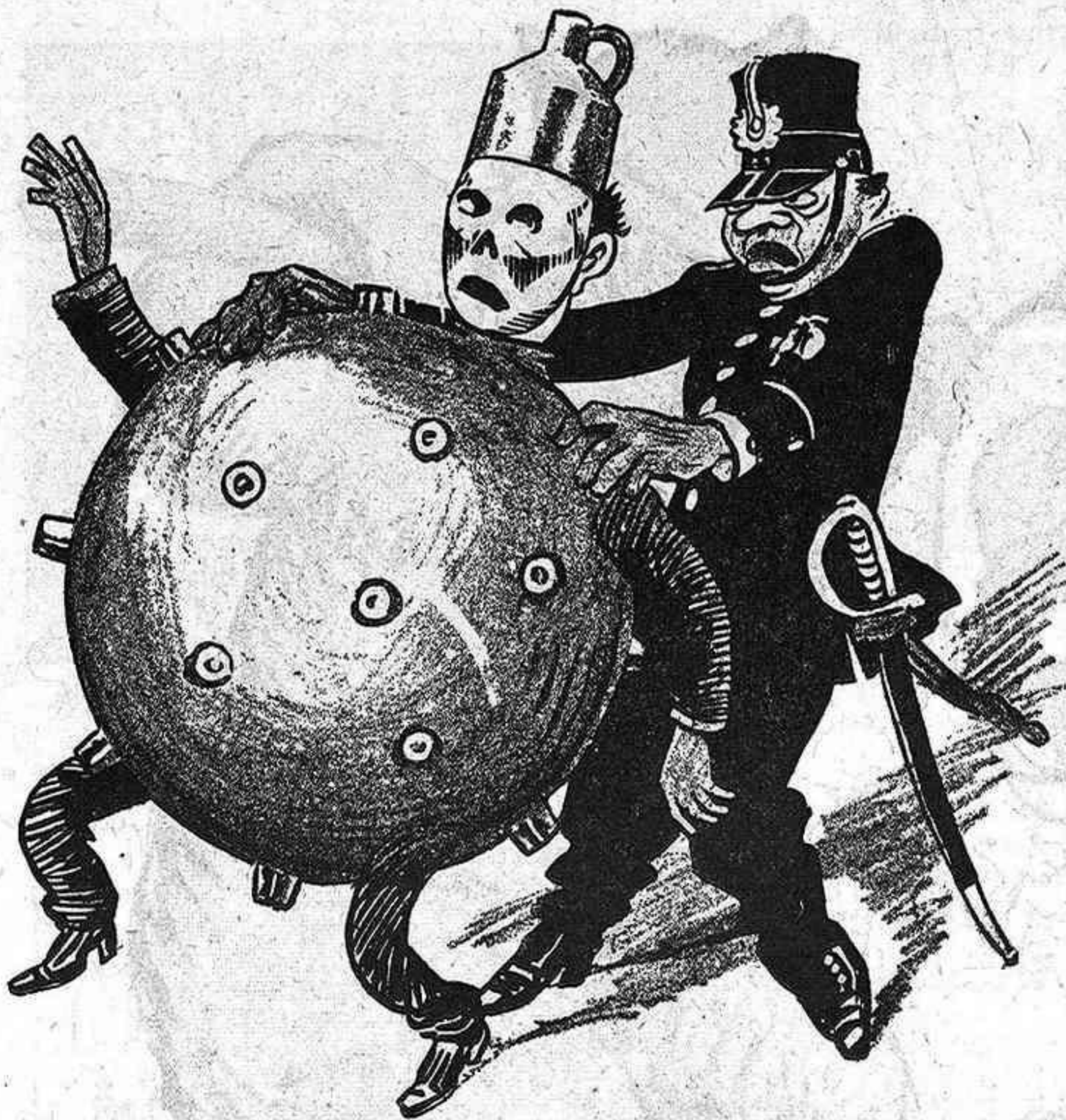
NOTAS DE CASA

El día 23, en el local de l' Associació de Lectura Catalana, els deixebles de la professora D.ª Onia Farga varen donar, en obsequi á las sevas familias, un Concert Intim en el que s' executaren composicions de reputats autors.

∴ En el mateix local, la Associació Bella Música tenia anunciat per ahir un altre concert, també ab arreglo á un selecte programa.

∴ La Societat d' Escultors tallistas en pedra y marbre ens prega invitém en nom seu als oficials del ram y al públich en general á visitar la Exposició Artística de Plafons decoratius, instalada per dita entitat en el local de la Associació de Lectura (Trafalgar, 86, 1.º) La Exposició estarà oberta fins el día 9 del vinent Mars.

MASCAROT DE MODA

—Por fin!... Dáte preso, miserable!

—Sempre m' ho havia cregut que sent de broma m' agafarien desseguida.

UN POLISSÓN QUE VOL FIGURAR EN LA GUARDIA MONTADA

—¿Pero qué fas, sant cristiá?

—Calla, mujer; no me digas res, que m' estoy ensachant.

SOLUCIONS
A LO INSERTAT EN L' ÚLTIM
NÚMERO

- 1.ª XARADA I.—*Mi-ra-cu-lós.*
- 2.ª ID. II.—*Car-bó.*
- 3.ª ANAGRAMA.—*Taper, paret.*
- 4.ª MUDANSA.—*Pare, mare.*
- 5.ª ROMBO.—

C
R A P
R O M A N
C A M E L I A
P A L A U
N I U
A

- 6.ª CONVERSA.—*Aragó, Rafel.*
- 7.ª CISTELLA NUMÉRICA.—*Portugal.*
- 8.ª INTRÍNGULIS.—*Eutropia.*
- 9.ª TARJETA.—*La reina vella.—An-gel Guimerá.*
10. GEROGLÍFICH.—*Lo vici du al precipici.*

TRENCA-CAPS

XARADA.—CARNAVAL

L' altre dia m' esplicava un corrido molt formal (?) las conquistas que té fetas durant aquest Carnaval.

En el primer ball del Circo va conquistar un *bebé*, que li va fer pagá 'l gasto y al sortí... el plantá al carré.

Al Liceo, el *dos-segona* va ballar ab una *Miss* que passant el temps ab ella va sentirse molt felís.

Quan li va *tersa* 'l despido el pobre 's trobá á faltar el rellotge, la cartera y vint duros del sopar.

Va anar á «La buena sombra» y allí fent el burinot *hu-invers* va enamorar d' una mitj artista, mitj *cocot*.

Ballava poch, puig' estava pel menjar, pel positiu; y si ell bada, aquella flavia se 'l menja de viu en viu.

Perque, conta que tenia un estómach colossal: nada menos que per postres volia un pavo real.

Malgrat tot aixó, el corrido va anar á veure una nit á la «Bohemia modernista» com estava aquell bullit.

Sense esforsarse allí gayre va conquistá ab poch moments una dona alta, ben feta y ab la mar de pretendents.

Anava de *Guardia urbana*, era un tipo original, no demostrava finura pro tampoch era *total*.

A un *cinch-quarta* va portarla per poguerli fe un petó y á n' allí... ¡horror! va trobarse qu' era 'l seu procuradó.

Com qu' en el món tot *dos-quinta*, en vista del resultat que aquest any els balls de máscaras al tal corrido li han dat,

ahir mateix m' esplicava que ha fet un nou pensament: no vol tractes ab disfressas... ¡fins al Carnaval yinent!

J. STARAMSA

Antoni López, editor, R.^a del Mitj, 20
Imp. LA CAMPANA y LA ESQUELLA
Olm, 8

Antoni López, editor, Rambla del Mitj, número 20, Llibrería Espanyola, Barcelona. Correu: Apartat número 2

Obra nueva

EL HOGAR Y EL TRATO SOCIAL

ARTE DE
EMBELLECER LA VIDA

POR
LAURA GARCÍA DE GINER

Un tomo, esmeradamente impreso, Ptas. 4 = Encuadernado en tela, Ptas. 5

LILLIANA

Poema de APELES MESTRES
ab ilustracions del autor

--- Ptas. 15 ---

NUEVA

LA BRUTA

POR

FELIPE TRIGO

Ptas. 3'50

LA
REVOLUCIÓN
RUSA

POR

LEÓN TOLSTOI

Ptas. 1

IMPRESIONES
DE ARTE

POR

SANTIAGO RUSIÑOL

Con 113 ilustraciones de ZULOAGA

Ptas. 2

*El tifus en
Barcelona*

POR

GUILLERMO LÓPEZ

Ptas. 1

Edició popular

L'auca del senyor Esteve

SANTIAGO RUSIÑOL

Ptas. 1

LOS 47 CAPITANES

Novela trágica, traducida del japonés, por A. GONZÁLEZ

Ptas. 3'50

Obra nueva

ESPAÑA SIN REY

POR

BENITO PÉREZ GALDÓS

Un tomo en 8.º, Ptas. 2

NOTA.—Tothom que vulga adquirir qualsevol de dites obras, remetent l' import en llibransas del Giro Mútuo ó bé en sellos de franqueig al editor Antoni López, Rambla del Mitj, 20, Barcelona, la rebrá á volta de correu, franca de ports. No responém d' extravios, si no 's remet además un ral pera certificar. Als corresponsals se 'ls otorgan rebaixas.

I QUIN APURO!

—Volia anar al ball disfressada d' Eva, pero no 'm puch arreglar el trajo, porque resulta que ara las parras no tenen fullas.